

**Конспект по история на музиката
за изпита на първи курс при проф. д-р Наташа Япова**

Заб. Изпитът се провежда чрез тест (писмено) и интервю (устно) върху историческите музикални образци (с ноти)

1. Науката история на музиката – обект, предмет, методи. Кризата на историзма и съвременните музикалноисторически подходи
2. Как е бил поставян проблемът за произхода на музиката?
Библейският произход. Спекулативните теории. Възгледът днес
3. Античната музикална култура. Понятията *musike* и *meloroia*. Жанровете. Инструментите. Питагорейството и учението за интервалите. Проекции на понятието хармония. Основни понятия в хармоническото учение.
Метрическото учение
4. Западноевропейската музика в средновековната епоха. Латинският превод на Библията от Йероним Блажени – Вулгата. Грегорианският хорал – литургичната монодия. Месата. Певческите богослужебни книги. Нотацията. Ладовото учение (*toni, modi*). Guido Aretinnus /Гвидо от Арцео/
5. Начало на църковното многогласие през IX век. Органум /IX-XII в/. Теоретични понятия. Школи. Жанрове. Мензуралната нотация чрез шестте ритмически модуса
6. Средновековната рицарска лирика. Извори – песенните сборници. Основни жанрове. Музикално-поетически форми. Теории за ритъма
7. Френската *Ars nova* и италианското Треченто / XIV век/. Изоритмичният принцип. Жанровете. Многогласната меса *Nostre Dame* на Гийом дьо Машо. Хокет-техниката. Новата мензурална нотация – основни принципи.
Основни трактати
8. Понятието Ренесанс в музиката – социологически аспекти. Статутът на музиканта и на творбата – понятията *res facta, opus musicum, compositor*. Начало на нотопечатането – първите печатни сборници.
9. Ренесансовата вокална имитационна полифония. *Santus firmus*-техниката /Месите *L'Homme arme*/. Школи, жанрове, представители.
10. Реформация и музика. Преводът на Библията на немски и английски. Новите литургии. Протестантският хорал
11. Ренесансовият проблем музика – слово: Ронсаровата *musique mesuree a l'antique*. Италианският мадригал. Понятието “матригализъм”. *Musica ficta*
12. Западноевропейската музика през епохата на барока:
историческият музикален стил *basso continuo*.
Джозефо Царлино и неговият трактат *Isituzioni armoniche*. Мажорно-минорната хармоническа система. *Prima* и *seconda prattica*. Жан-Филип Рамо – трактати и основни хармонически понятия
13. Възникване на операта. Италианските школи и моделът *opera seria*. Френският модел: *tragedie lirique, tragedie en musique*. Операта в Англия и в Германия
14. Инструменталната музика през бароковата епоха. Основни източници за възникването на ранните барокови инструментални жанрове – прелюдирание, танц, вокалната полифония. Жанровете.

15. Бароковата музика за орган, клавир, цигулка и ансамбли. Прелюдия/токата и фуга, хорална прелюдия, сюита, пасакалия и шакона, sonata da camera и sonata da chiesa, триосоната, концертто гресо, инструментален концерт. Школи, представители. Кончерти греси на Корели и на Хендел
16. Г. Ф. Хендел и бароковия жанр *оратория*. Ораторията “Месия”
Инструменталните произведения на Хендел
17. Й. С. Бах. Социалният статут на композитора в бароковата епоха и Бах. Баховото инструментално творчество /клавирно: за орган и за чембало; оркестрово; камерно-инструментално/. Бароковият оркестър в Бранденбургските концерти. Проблемът за равномерната температура и “Добре темперираното пиано”. Бах и протестантската литургия – кантати, оратории, пасиони, меси. “Матеус-пасион”, Меса h moll. Късните полифонични произведения
18. Западноевропейската музика през втората половина на XVIII век.
Музикалносоциологическият проблем: новите музикални жанрове в живота на двора. Начало на сонатно-симфоничния стил в инструменталната музика. Ролята на Д. Скарлати, Ф. В. Мича, Й. К. Бах, К.Ф. Е. Бах, манхаймската школа, ранната виенска школа /Вагензайл, Мон/.
19. Оперният проблем и промяната на вкусовете. Комичната опера. Реформата на Глук
20. Виенската класическа школа. Понятията: *класически стил, виенска класика, висока виенска класика*. Отношението жанр – форма в инструменталната музика на класическия стил. Моделът на Хайдн в симфонията и струнния квартет. Хайдновите оратории: “Сътворението”
21. В. А. Моцарт. Проблемът за гения. Класическият стил в инструменталното му творчество. От ранните (“италиански”) симфонии (№ 25) до “Юпитер” (№ 41)
22. В. А. Моцарт – уникални решения на оперните стандарти: “Дон Жуан”, “Вълшебната флейта”
23. В. А. Моцарт – църковната музика: от залцбургските меси до Голямата меса c-moll и Реквиема
24. Л. ван Бетховен: надхвърляне на високата виенска класика. “Героичният” модел в инструменталната музика. Симфония № 3 “Ероика”.
25. Л. ван Бетховен: Девета симфония – надхвърляне на жанра.
26. Л. ван Бетховен – късният му стил. Сонати за пиано ор. 110, 111, струнни квартети ор. 131, 132
27. Музикалният романтизъм. Социологическият аспект (от придворния оркестър към филхармонията, от аристократичния салон към публичната зала). Програмната и автономната естетика. Националната идея и музиката. Идеята за гения
28. Романтическата песен – Lied и melodie /първата половина на XIX в./.
“Хубавата мелничарка” и “Зимен път” от Шуберт
29. Инструменталната музика I: Симфонията като романтическа версия на класическия модел /първата половина на XIX в./ Шуберт, Менделсон, Шуман. Шуберт – Симфония № 8, Симфония в C dur, Шуман – Симфонии
30. № 3, № 4

31. Инструменталната музика II: програмният модел на симфонията. Берлиоз и френската симфонична традиция. Фантастична симфония и Симфония “Харолд в Италия”. Лист: Фауст-симфония
32. Инструменталната музика III: клавирината соната в класическите и новите решения. Клавирината едночастна пиеса и клавирините цикли. Шуберт, Шуман, Шопен, Лист. Лист – Соната h-moll.
33. Инструменталната музика IV: програмната симфонична поема на Лист
34. Инструменталната музика V: романтическият концерт – класическият модел и новите решения. Шуман, Менделсон, Шопен, Лист. Камерно-инструменталните жанрове при Шуберт, Шуман, Менделсон
35. Романтическата опера. Италианската опера – обновяване на жанровите стандарти при Белини, Доницети, Росини. Немската опера – от зингшпила към романтическата концепция. К. М. фон Вебер – “Вълшебният стрелец”
36. Р. Вагнер – музикалноестетически възгледи
37. Вагнеровото творчество до 1849 г. “Летящият холандец”
38. Вагнер – от “Тристан” до “Парсифал” /Вагнеровото творчество след 1849 г./ “Тристан и Изолда” и “кризата на романтическата хармония” (по Курт)
39. Романтическата религиозна музика. Шуберт, Менделсон, Берлиоз, Лист